

VAHTI 1/2017 Ohje riskienhallintaan

Johdanto

Valtiovarainministeriön tehtävänä on julkisen hallinnon tietoturvallisuuden yleinen kehittäminen ja valtionhallinnon tietoturvallisuuden ohjaus. Valtiovarainministeriön toimivalta tietoturvallisuuden ja tietohallinnon ohjauksessa ja kehittämisessä perustuu useisiin säädöksiin. Tällaisia ovat laki julkisen hallinnon tietohallinnon ohjaamisesta (634/2011), laki viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista (1406/2011), valmiuslaki (1552/2011), valtioneuvoston ohjesääntö (262/2003) ja valtioneuvoston asetus valtiovarainministeriöstä (610/2003).

Valtiovarainministeriö vastaa turvallisuusverkkotoiminnan yleishallinnollisesta, strategisesta, taloudellisesta ja tieto- ja viestintätekniikan varautumisen, valmiuden ja turvallisuuden ohjauksesta ja valvonnasta. Valtiovarainministeriön vastuulla on laissa valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniikan palvelujen järjestämisestä tarkoitettujen yhteisten palvelujen palvelutuotannon yleishallinnollinen, strateginen sekä tieto- ja viestintätekniikan varautumisen, valmiuden ja turvallisuuden ohjaus. Lisäksi valtiovarainministeriön vastuulla on laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista.

Valtiovarainministeriö on asettanut vuosille 2017-2019 julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden johtoryhmän (VAHTI). VAHTI tukee valtiovarainministeriön päätöksentekoa ja sen valmistelua julkisen hallinnon digitaalista turvallisuutta koskevissa asioissa. VAHTIn asema on kirjattu voimassa oleviin valtioneuvoston periaatepäätöksiin Suomen kyberturvallisuusstrategiasta 2013 ja valtionhallinnon tietoturvallisuuden kehittämisestä 2009.

VAHTI kehittää digitaalista turvallisuutta, mikä mahdollistaa julkisen hallinnon toiminnan digitalisaation ja robotisaation, toimintojen luotettavuuden, salassa pidettävien tietojen luottamuksellisuuden, tietojen ja toiminnan saatavuuden ja eheyden, toiminnan jatkuvuuden ja varautumisen häiriötilanteisiin sekä parantaa toiminnan laatua ja riskienhallintaa. Tavoitteena on lisäksi edistää näiden asioiden saattamista kiinteäksi osaksi hallinnon toimintaa, johtamista, tulosohjausta sekä tietojärjestelmien, tietoverkkojen ja tieto- ja viestintätekniikan palvelujen kehittämistä, ylläpitoa, käyttöä ja palvelutuotantoa.

Tausta

Riskienhallinnan työryhmän yleisenä tavoitteena on luoda valtionhallintoon ja julkisessa hallinnossa sovellettava yhteinen riskienhallinnan prosessi ja sitä tukeva ohjekokonaisuus, joita organisaatiot voivat käyttää tieto- ja kyberturvallisuuteen liittyvän riskienhallinnan toteuttamisessa toimintansa eri tasoilla.

Tavoitteena on lisäksi edistää riskienhallinnan saattamista kiinteäksi osaksi julkisen hallinnon toimintaa, palveluja sekä tietojärjestelmien, tietoverkkojen ja tieto- ja viestintätekniisten palvelujen kehittämistä, ylläpitoa ja käyttöä.

Tavoitteet

Riskienhallinnan työryhmän tehtävät ovat seuraavat:

- Tuottaa tieto- ja kyberriskienhallinnan osalta prosessi, määrittymiset ja ohje sekä muut tukimateriaalit, joiden taustamateriaaleina hyödynnetään vanhaa VAHTI 7/2003 sekä kansainvälisiä standardeja (ISO 31000). EU tietosuoja-asetuksen velvoitteet riskienhallinnan osalta huomioidaan työssä
- Valmistella suunnitelma tuotettavan kokonaisuuden kouluttamiseksi valtionhallinnon organisaatioille yhteistyössä toimivaltaisen viranomaisen kanssa
- Toimeenpanee VAHTIn ja sen puheenjohtajan työryhmälle antamat tehtävät

Tässä tuotettava VAHTI-ohje ja tukityökalu toimivat tukena myös lausunnoilla olevan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan valmisteleman Valtionhallinnon riskienhallintapolitiikkamalli -asiakirjan osalta.

Vastausohjeet vastaanottajille

VAHTI pyytää lausuntoanne oheisesta ohjeesta ja tukityökalusta. Lausuntoa pyydetään PDF-tiedostona oleviin kahteen asiakirjaan (ohje sekä liitteet) sekä Excel-tiedostoon (riskiarviointi-tukityökalu sekä sen ohje), jotka löytyvät kohdassa "Asiasanat, linkit, liitteet". Lausunnon voi antaa molemmista eli ohjeesta ja tukityökalusta tai erikseen vain toisesta.

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausuntopyynnön jakelu näkyy lausuntopalvelussa. Lausuntopalvelun kautta myös muut kuin pyynnön saaneet voivat antaa lausuntonsa.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseen löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet>Käyttöohjeet.

HUOM! Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Lisätietoa palvelun käytöstä saa palvelun ylläpidosta lausuntopalvelu.om@om.fi (mailto:lausuntopalvelu.om@om.fi).

Lausunto annetaan tämän sivun alareunan välilehden "Lausuntoni" kunkin vihreän väliotsikon alle. Vastauksentät aukeavat klikkaamalla otsikon perässä olevaa kolmiota. Muita annettuja lausuntoja voi selailla välilehdellä "Lausunnonantajien lausunnot".

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan vastausohjeiden mukaisesti viimeistään perjantaina 3.2.2017. Lausuntojen perusteella VAHTI päivittää ohjeen sekä tukityökalun. Nämä julkaistaan kevään 2017 aikana.

Valmistelijat

VAHTI-pääsihteeri Kimmo Rousku, kimmo.rousku@vm.fi, puh. 02955 30140.
Ohjetyöryhmän puheenjohtaja, tietohallintojohtaja Ari Uusikartano, ari.uusikartano@formin.fi

Liitteet:

[VAHTI_01_2017_Riskienhallinta_luonnos_3012_2016-lausunnoille.pdf](#) - luonnos ohjeeksi

[VAHTI_01_2017_Riskienhallinta_luonnos_3012_2016_LIITTEET.pdf](#) - ohjeen liitteet 1-6

[RISKIARVIOINTI-työkalu-v20161215-TYHJA.XLSX](#) - riskiarviointi-Excel-tukityökalu -
perusversio

[RISKIARVIOINTI-työkalu-v20161215-LAAJA-TYHJA.XLSX](#) - riskiarviointi-Excel-tukityökalu -
laajempi versio

[RISKIARVIOINTI-työkalu-v20161216-OHJE-luonnos.pdf](#) - riskiarviointi-Excel-tukityökalu -
ohje - lue tämä ensin ennen tukityökalun käyttämistä

Jakelu:

Akaan kaupunki
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus
Auran kunta
Celia
Elintarviketurvallisuusvirasto
ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-
keskus)
Energiavirasto
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta

Espoon kaupunki - Esbo stad
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eurajoen kunta
Euran kunta
Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti
Evijärven kunta
Forssan kaupunki
Geologian tutkimuskeskus
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Hallinnon tietotekniikkakeskus
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki - Hangö stad
Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin hovioikeus
Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Honkajoen kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeen ELY-keskus
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Hämeenlinnan kaupunki
Hätäkeskuslaitos
lin kunta
Iisalmen kaupunki
Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilmatieteen laitos
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Ingå kommun - Inkoon kunta
Innovaatiorahoituskeskus Tekes
Isojoen kunta

Isokyrön kunta
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen hovioikeus
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juankosken kaupunki
Juukan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuun ELY-keskus
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO
Kansallinen audiovisuaalinen instituutti KAVI
Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI
Kansallisarkisto
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaustisen kunta
Keitelelen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Suomen ELY-keskus
Keskusrikospoliisi
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta

Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki - Karleby stad
Kolarin kunta
Konkurssiasiamiehen toimisto
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kotimaisten kielten keskus
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kuluttajariitalautakunta
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Lapinjärven kunta - Lappträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta

Lieksan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikennevirasto
Liikenteen turvallisuusvirasto
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Luonnonvarakeskus
Luumäen kunta
Luvian kunta
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Maa- ja metsätalousministeriö
Maahanmuuttovirasto
Maanmittauslaitos
Maaseutuvirasto
Malax kommun - Maalahden kunta
Markkinaoikeus
Marttilan kunta
Maskun kunta
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Metsäntutkimuslaitos
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Museovirasto
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Närpes stad - Närpiön kaupunki
Oikeuskanslerinvirasto

Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Onnettomuustutkintakeskus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Opintotuen muutoksenhakulautakunta
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Pargas stad - Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Patentti- ja rekisterihallitus
Pedersöre kommun - Pedersören kunta
Pelastusopisto
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkkalan kunta
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Poliisiammattikorkeakoulu
Poliisihallitus
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki - Borgå stad
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustushallinnon rakennuslaitos
Puolustusministeriö
Puolustusministeriö

Puumalan kunta
Pyhtään kunta - Pyttis kommun
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Pälkäneen kunta
Pääesikunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rajavartiolaitoksen esikunta
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
Rikosseuraamuslaitos
Ristijärven kunta
Rovaniemen hovioikeus
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki
Satakunnan ELY-keskus
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Sisäministeriö
Sisäministeriö
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
Sodankylän kunta

Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta
Sotkamon kunta
Statens ämbetsverk på Åland
Sulkavan kunta
Suojelupoliisi
Suomen Akatemia
Suomen ympäristökeskus
Suomenlinnan hoitokunta
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Sysmän kunta
Säkylän kunta
Säteilyturvakeskus
Taipalsaaren kunta
Taiteen edistämiskeskus
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Tammelan kunta
Tampereen kaupunki
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tilastokeskus
Ti. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Tulli
Turun hallinto-oikeus
Turun hovioikeus
Turun kaupunki - Åbo stad
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työneuvosto
Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta
Työtuomioistuin
Ulkoasiainministeriö
Uvilan kaupunki
Urjalan kunta

Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenmaan ELY-keskus
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaaian kunta
Vaasan hallinto-oikeus
Vaasan hovioikeus
Vaasan kaupunki - Vasa stad
Vakuutusosikeus
Valkeakosken kaupunki
Valtakunnansyyttäjänvirasto
Valtakunnanvoudinvirasto
Valtimon kunta
Valtiokonttori
Valtiokonttori
Valtiokonttori
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Varastokirjasto
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Vehmaan kunta
Verohallinto
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Viestintävirasto
Vihdin kunta
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Väestörekisterikeskus
Vörå kommun - Vöyrin kunta
Ylioppilastutkintolautakunta
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Yleistä lausunnolla olevaan VAHTI 1/2017-ohjekokonaisuuteen liittyen

Voit antaa yleisesti palautetta ohjeeseen ja tukityökaluun liittyen

VAHTI 1/2017 Ohje riskienhallintaan - yksityiskohtaisempi palaute ohjeen lukuihin 1-4

1. Johdanto
2. Riskienhallinta johtamisen ja päätöksenteon välineenä
3. Riskienhallintaprosessi
4. Riskienhallinnan viitekehyksiä ja apuvälineitä

Muuta ohjeeseen liittyvää palautetta?

Ohjeen hyödyntäminen organisaatiossa:

- Tulemme hyödyntämään sitä pääosin sellaisenaan
- Saamme tästä mallia ja ideoita päivittää olemassa olevaa ohjeistustamme ja prosessiamme
- Meillä ei ole tarvetta ohjeen perusteella muuttaa omaa nykyistä ohjeistustamme tai prosessiamme

VAHTI 1/2016 ohjeen Liitteet 1-6 (erillinen PDF-tiedosto)

Voit antaa palautetta myös yksittäisistä liitteistä alapuolelle.

LIITE 1 Riskienhallinnan käsitteitä - puuttuuko esimerkiksi jokin keskeinen käsite?

LIITE 2 Riskienhallintaan velvoittavia keskeisiä säädöksiä

LIITE 3 Riskienhallintapolitiikka ja puitteet

LIITE 4 Riskienhallinnan standardeja ja hyviä käytäntöjä

LIITE 5 Riskien luokittelu, arviointi ja käsittely – esimerkkejä ja menetelmiä

LIITE 6 Riskien toteutumisskenaarioita

Liitteet soveltuvat ohjeen yhteyteen sitä tukien:

- Erittäin hyvin
- Hyvin
- Tyydyttävästi
- Ei vastaavaa hyötyä

Muuta palautetta liitteistä?

Riskiarviointi -Excel-tukityökalu

Voit antaa palautetta oheiseen ohjeen yhteydessä julkaistavaan Excel-tukityökaluun.

Mitä käytätte tällä hetkellä sähköisenä työkaluna riskienhallinnassa?

- Jotain Excel-pohjaista työkalua
- Erillinen keskitetty palvelu
- Käytössämme ei ole erillistä työkalua

Palaute joko perus- tai laajempaan tukityökalun versioon sekä näiden mukana olevaan ohjeeseen?

Miten haluaisit tukityökalua kehitettäväksi?

Ohjeistuksen jalkauttaminen ja kouluttaminen

Miten toivoisit, että tätä VAHTI-ohjetta riskienhallintaan ja siihen liittyvää tukityökaluna toimivaa Exceliä jalkautettaisiin julkiseen hallintoon?

Rousku Kimmo
Valtiovarainministeriö

Rousku Kimmo
Valtiovarainministeriö